

9. Ainekava “Ettevõtlik ennastjuhtiv õppija”

Ennastjuhtiva õppija tund võimaldab õpilastel kujuneda emotsionaalselt intelligentseteks ja sotsiaalselt aktiivseteks ühiskonna liikmeteks, kes oskavad rakendada sobivaid õpistrateegiaid ning metakognitiivseid oskusi tõhusalt ja tulemuslikult õppida, enda tulemusi analüüsida ning sellest tulenevalt teha otsuseid edasiseks arenguks.

Ennastjuhtiva õppija õppeaine on 1.-6. õpigrupis. Õpitulemused, õppesisu ja tegevused on jaotatud õppeaastati ja on sellest tulenevalt ka erinevate rõhuasetustega. I kooliastmes on fookus õpilase minal. Lähtutakse emotsionaalse intelligentsuse teooriast ja tegutsetakse selle alusel iseenda paremini tundma õppimisega. II kooliastmes on kesksel kohal sotsiaalsed oskused ehk mina grupis, õpistrateegiad (https://www.tlu.ee/opmat/eope/Oppimine_ekursusel_IVA/opistrateegiad/pistrateegiad.html), emotsioonide haldamine, eneseanalüüs ning ettevõtlikkus. Ennastjuhtiva õppija tund pakub õpilasele ka iganädalase võimaluse seada endale eesmärged ja neid analüüsida.

Ettevõtlusõppe üldine eesmärk on toetada õppijate ettevõtlikkuse arengut ja nende jätkuvat toimetulekut töös, sh ettevõtluses, ja igapäevaelus. Sellest lähtuvalt on ettevõtlusõppel täita kaks ülesannet: 1) toetada loovate ning ettevõtlike inimeste arengut ühiskonnas ja 2) kujundada õppijate ettevõtlusalaseid hoiakuid ning arendada süsteemselt ettevõtlusalaseid teadmisi ja oskusi.

Ettevõtlusõpetus on lõimitud 1.-6. õpigrupis ennastjuhtiva õppija õppeainesse, 7. õpigrupis eraldi majanduse aluste õppeainena ning 8. õpigrupis loovtöö raames JA Eesti metoodikal ellu viidava minifirma programmina. Õpitulemused, õppesisu ja tegevused on jaotatud kooliastmeti ja on sellest tulenevalt ka erinevate rõhuasetustega. I ja II kooliastmes on fookus ettevõtlikuks tegutsemiseks vajalike alamoskuste arendamisel. I kooliaste keskendub õpilase minale (uskumused, motivatsioon, pingutuse suunamine). Lähtutakse emotsionaalse intelligentsuse teooriast, tegutsetakse selle alusel iseenda paremini tundma õppimisega, arendatakse teadlikkust rahatarkusest ja planeerimisoskust. II kooliastmes on kesksel kohal sotsiaalsed oskused ehk mina grupis, emotsioonide haldamine, eneseanalüüs, väärtust loov mõtlemine ja ettevõtlikkus. III kooliastmes keskendutakse põhiteadmiste ja mõistete omandamisele majandusest, finantskirjaoskuse, loovmõtlemise arendamisele, planeerimisele ning planeeritu elluviimisele.

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
1. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 2. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 3. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas	4. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 5. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 6. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas	7. õg majanduse alused - 1 tund nädalas 8. õg minifirma - 1 tund nädalas
I kooliaste (LÕK)	II kooliaste (LÕK)	III kooliaste (LÕK)
1. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 2. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 3. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas	4. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 5. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas 6. õg ennastjuhtiv õppija - 1 tund nädalas	

Emotsionaalne intelligentsus koosneb neljast komponendist (Goleman, Boyatzis, McKee, 2002): eneseteadlikkus, enesejuhtimine, sotsiaalne teadlikkus ja suhete juhtimine. Eneseteadlikkus on võime enda tundeid teadvustada endale ja osata neid nimetada. Eneseteadlikkus aitab mõista emotsioonide mõju, tunda oma tugevaid külgi ja piire, olla enesekindel ning teadlik oma võimetest. Enesejuhtimine on võime teadlikult otsustada, kuidas tunnete reageerida. See hõlmab emotsionaalset enesekontrolli, läbipaistvust, kohanemis- ja algatusvõimet. See ei tähenda oma tunnete maha surumist, vaid teadliku valiku tegemist, kuidas reageerida nii, nagu teile sügaval sisimas kohane tundub.

Sotsiaalne intelligentsus võimaldab märgata ja mõista teiste inimeste kogetavaid tundeid, aga see hõlmab ka empaatia, organisatsiooniteadlikkust (oskust tabada organisatsiooni/õpigrupi allhoovusi ja mõista selle poliitikat) ning abivalmidust (teiste vajaduste äratundmist ja nende rahuldamist). Suhete juhtimine hõlmab oskust lahendada teistega tekkivaid konflikte, luua täisväärtuslikke suhteid, teha koostööd, anda tagasisidet ja näpunäiteid, teisi motiveerida ja inspireerida.

Metakognitsioon keskendub inimese aktiivsele osalemisele oma tunnetustegevuse teadvustamises ja suunamises. See väljendub oma mõtlemise, aga ka tähelepanu, mälu, motivatsiooni, emotsioonide ja käitumise märkamises ja juhtimises. Metakognitiivset võimekust toetab õpilase suunamine eneseanalüüsile nii tunnetuslikul kui ka märkamise, teadvustamise ja suunamise tasandil. Lisaks peab ta saama ka teadmisi nende protsesside olemuse ja toimimise kohta. Metakognitiivse võimekuse puhul on oluline, et sellise võimekuse saavutamine ei toimu iseenesest ning

vajab harjutamist-eksimist-uuestiproovimist-eksimist-lihvimist. Õppimise puhul käsitleme metakognitsiooni kui inimese teadmist oma kognitiivsete protsesside kohta õpiprotsessis ning sellest, kuidas neid protsesse teadlikult suunata.

Õpi- ja mälustrateegiate kasutamine aitab luua seoseid uute ja olemasolevate teadmiste vahel ning salvestada teadmisi pikaajalisse mällu. Sobiva õpistrateegia leidmiseks tuleb õpistrateegiate kasutamist planeerida, pidevalt hinnata ning nende sobivust analüüsida. Õpioskusi ja mälustrateegiaid õppides teadvustakse nii ainealast õpieesmärki kui ka õpioskuse õppimist.

Karjääri kujundamise pädevused on üldpädevused, mida inimene kasutab karjääri kujundamisel. Need pädevused aitavad koguda, analüüsida, sünteesida ja organiseerida enesekohast ning haridus- ja kutsealast infot, teha valikuid, otsustada ja korraldada üleminekuid ja oma karjääri teadlikult kavandada. Karjääriõppe peateemad on: eneseteadlikkus ja selle tähtsus karjääri kujundamisel; võimaluste tundmine ja selle tähtsus karjääri kujundamisel; otsustamine ja planeerimine ja tegutsemine – plaani elluviimine (<https://harno.ee/karjaariope>).

Hindamise alused

Hindamine on õppe osa, mille kaudu toetatakse õpilase õppimist, arengut ja hoiakute kujunemist. Hindamisel saadakse ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase isikupärasest arengust ning toetatakse selle kaudu õpilase kujunemist positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnanguga ennastjuhtivaks õppijaks.

Rakendatakse nii kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse ennastjuhtivas õppijas 1.- 4. õpigrupis sõnaliste hinnangutega ning 5.- 6. õpigrupis mitmeeristavat hindamismeetodit. Majanduse aluste ja minifirma ainetundi hinnatakse tähtskaalal A-F.

Trimester on üles ehitatud nii, et õpilane saab pidevat tagasisidet õpetajalt. Tagasiside on kirjeldav, keskendub õppija arengule ning annab konkreetseid soovitusi sobiva(ma)te strateegiate kasutamiseks. Positiivse trimestrihinde saamiseks peavad olema esitatud ja arvestatud vähemalt pooled arvestuslikud tööd. Positiivse aastahinde saamiseks peab vähemalt kaks trimestrit olema arvestatud.

Õpilasele on õppe alguses teada, mis õpitulemuse saavutamise poole mis õpiülesannetega liigutakse, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpilast juhitakse õppe käigus oma õppimist ning seatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.

Alates esimesest kooliastmest kaasatakse õpilane nii oma tööd hindama kui ka kaasõpilaste töid tagasisidestama. Aruteludes hinnatakse õpilase esitatud arvamuste ja seisukohtade põhjendatust, seostatust ning veenvust. Õpilase seisukohtadele ühiskonnas ja maailmas toimuva kohta antakse sõnalist kirjeldavat tagasisidet.

Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õppesõprusest, kus on:

- 1) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ja ümarlauavestluseks ning toetavad demonstratsioonivahendid;
- 2) internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool õpiruumi (muuseumis, näitusel jm).

Õppekeskkond toetab kavandatavate õpiväljundite saavutamist. Ettevõtluspädevuse arengu toetamiseks kasutatakse mitmekesiseid tegevusi, mis aitavad omandatavaid teemasid mõtestada, kuid kindlasti on tähtis roll ka terviklikul õpikeskkonnal, mille kaudu soodustatakse õppijate pädevuste arengut ning mis mõjutab seda, kuidas ühte või teist harjutust tajutakse ja sellest õpitakse.

Ainet käsitletakse igapäevaeluga seostatult. Kaks kolmandikku õppeaine mahust käsitleb praktilisi tegevusi ja loovust ning kriitilise mõtlemise oskusi arendavate ülesannete lahendamist.

Õppes kasutatakse aktiivõppemeetodeid nagu arutelud, juhtumianalüüsid, rollimängud, temaatilised lauamängud, projektid ja vabatahtlik tegevus kodukohas. Koostöö ettevõtjatega on oluline osa ettevõtlikkuse õppemeetoditest ja viiakse ellu peamiselt läbi korraldatud kohtumiste ettevõtjatega ja ettevõtlike lapsevanematega, õppekäikude ettevõtetesse, töövarju päevade, ettevõtjate osalemise õppetöös jne.

Õpilase teabe ja tehnoloogia kasutamise oskuse arendamiseks kasutatakse õppes tehnoloogilisi vahendeid, sh IKT võimalusi (ettevõtete kodulehed, õigusaktid internetis, ettevõtjaportaali, interaktiivsed ettevõtlusmängud jne).

Õppe- ja kasvatusesmärgid I kooliastmes

3. õpigrupi lõpetaja:

- 1) väärtustab ennast ja teisi ning teab, et inimesed, nende arvamused, hinnangud ja väärtused on erinevad;
- 2) väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet;
- 3) väärtustab sõprust ja toetavaid peresuhteid armastuse ning vastastikuse toetuse allikana;
- 4) teab, milline on vaimselt tervislik eluviis;
- 5) oskab suhelda ning käituda teisi arvestades ja koostööd tehes, sõnastab oma tundeid ning teab, et nende väljendamiseks on erinevaid viise;
- 6) teab põhilisi käitumisreegleid, arvestab neid ning kirjeldab, mis on heatahtlik käitumine;
- 7) teab, et on erinevaid rolla, mida tuleb ühiskonnas täita töötajana, tarbijana;

- 8) väärustab perekonda ja perekonna majandamist puudutavaid teemasid;
- 9) teab kodukohta puudutavaid ettevõtteid, omavalitsuse tööd.

1. õpigrupp

Emotsioonid ja tunded	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab, mis on iseloomuomadused. ● Tunneb ja eristab kuute põhiemotsiooni: rõõm, kurbus, üllatus, hirm, viha ja vastikus. ● Oskab tunda ära oma emotsioonid. ● Oskab enda tundeid kirjeldada. ● Väljendab oma tundeid sobival viisil. ● Märkab teiste tundeid. ● Oskab täiskasvanu toel enda tunnetega toime tulla. 	<p>Erinevad emotsioonid (nt rõõm, kurbus, üllatus, hirm, viha, vastikus jne). Situatsioonikaardid. Minapilt. Iseloomuomadused.</p>
Sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mõistab kuulamisoskuse olulisust. ● Oskab kaaslast kuulata. ● Teab, kuidas eakaaslasega vestlust alustada. ● Teab, kuidas eakaaslasega vestlust hoida. ● Teab, kuidas küsimusi esitada ja neile vastata. ● Oskab tänada. ● Oskab tänu vastu võtta. ● Oskab ennast tutvustada. 	<p>Kuulamine. Vestlus. Küsimuste esitamine. Tänamine. Enda ja kaaslaste tutvustamine. Abi küsimine. Vabandamine. Koostöö. Õpitud oskusega toimetuleku analüüs. AART meetodika.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Oskab kaaslast tutvustada. • Teab, kelle poole pöörduda abi küsimiseks. • Oskab abi küsida. 	
Kiusamine	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab, mis on kiusamine. • Oskab kiusamist ära tunda. • Teab, kes on kiusaja ja ohver. • Oskab anda kiusamisest teada. • Teab, kelle poole kiusamise juhtumi korral pöörduda. • Suhtub mõistvalt kaaslastesse. • Teab, et inimesed on erinevad. • Teab põhjus-tegevus-tagajärg seoseid. 	<p>Kiusamine. Kiusaja. Ohver. Suhtumine kaaslastesse. Inimeste erinevused. Põhjus-tegevus-tagajärg seos. Erinevate olukordade analüüs. Kiusamine 1, Studium.</p>
Eesmärkide seadmine ja eneseanalüüs	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb mõistet “eesmärk”. • Oskab täiskasvanu toel eesmärke seada • Teab, kuidas saavutada lühiajalisi eesmärke. • Oskab täiskasvanu toel aega planeerida. • Oskab analüüsida oma tugevusi ja nõrkusi täiskasvanu toel. • Oskab analüüsida, kas eesmärk sai saavutatud. • Oskab õppimisega seonduvat analüüsida täiskasvanu toel. 	<p>Eesmärk. Eesmärkide seadmine. Lühiajaline eesmärk. Objektiivse minapildi kujundamine, enda analüüsimine läbi erinevate meetodite.</p>
Õppimine ja õpioskused	

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab, et õppimine on teadmiste omandamine. ● Teab, et vigade tegemine on õppimise osa. ● Teab, missugune keskkond soodustab õppimist. ● Teab, et õppimine võib toimuda erinevates õpikeskkondades ja viisidel. ● Mõistab puhkepauside olulisust õppimisel. ● Teab, mis on õpitulemus. ● Teab, kuidas õpitulemusi saavutada. ● Analüüsib õpitulemuste saavutamist lähtudes nädala jooksul õpitust ning sooritatud ülesannetest. ● Õpib iseseisvalt kasutades erinevaid õpioskusi. 	<p>Õppimine. Õpitulemus. Õpikeskkond. Puhkamine. Õpitulemuse analüüs. Õppimisele keskendumine.</p> <p>Alusõpioskused (baasoskused) – lugemis-, kirjutamis-, kõnelemis-, kuulamis- arvutamis-, mõõtmis-, vaatlusoskus. Õpiku, sõnastiku, arvuti kasutamise oskus, probleemide lahendamise oskus, info hankimise oskus jne. Tunnetuslikud õpioskused – tunnetuse tahtelise juhtimise oskused (tähelepanu, mälu, mõtlemise ja fantaasia aktiveerimise oskused, keskendumisoskused jne.).</p> <p>Organisatsioonilised õpioskused – õppimise ja puhkamise režiim, erinevate õpitegevuste sobiv järjestamine ja jaotamine, õppimise planeerimine, õppimishügieen, infokartoteekide ja konspektide koostamine jne. Sotsiaalsed õpioskused – oskus teisi kuulata, oskus lülituda mõttevahetusse, oskus kaaslasti ergutada, soleerijaid pidurdada jne.</p> <p>Iseõppepäevad.</p>
Ettevõtlikkus - Meie ise	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> ● tunnetab enda rolli majandustegevuses; ● saab aru, kuidas töötajad sõltuvad millegi saavutamisel üksteisest; ● selgitab oma sõnadega, mis on raha; ● mõistab tarbija rolli ja raha säästmise tähtsust. 	<p>“7 sammu” programm. Meie ise. Enda ja üksikisiku roll. Töötaja. Tarbija. Kaubad ja teenused. Ostmine, müümine, säästmine, annetamine. Pank. Raha.</p>

Digipädevused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvas ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes. • On teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. • Logib sisse Stuudiumi kontoga. 	<p>Chromebookidega tutvumine. Kooli kodulehega tutvumine. Digiturvalisus. Stuudiumisse sisselogimine ja keskkonnaga tutvumine. Stuudiumis kirja kirjutamine. Tera.</p>

2. õpigrupp

Emotsioonid ja tunded	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab tunda ära oma emotsioonid ja nendega toime tulla. • Oskab tunda ära ja mõista teiste emotsioone. • Oskab nimetada enda tundeid ning eristada, kas need on sarnased või erinevad, võrreldes teiste inimeste tunnetega. • Teab, et inimesed võivad tunda sarnases olukorras erinevaid tundeid. • Teab, millised olukorrad sinus erinevaid emotsioone esile kutsuvad. • Eristab positiivseid ja negatiivseid emotsioone. • Kirjeldab mõningaid tunnetega toimetuleku võimalusi. • Oskab enda positiivsete ja negatiivsete emotsioonidega toime tulla, vajadusel täiskasvanut kaasates. • Kirjeldab üldisi stressi tunnuseid ja stressiga toimetuleku 	<p>Emotsioonid. Rõõm. Kurbus. Üllatus. Viha. Vastikus. Positiivsed ja negatiivsed emotsioonid. Tunnetega toimetulek. Stress. Konflikt. Empaatia. Erinevates olukordades teiste tunnetega toimetulek. Õpilaste mentorlus.</p>

<p>võimalusi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab, kuidas konfliktsetes olukordades enda emotsioone kontrollida. ● Väljendab oma tundeid sobival viisil. 	
Sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Oskab teha komplimenti. ● Oskab komplimenti vastu võtta. ● Oskab vabandust paluda ja vastu võtta. ● Oskab küsida luba. ● Oskab teha koostööd. ● Kasutab erinevaid maandamistehnikaid juhendamise abil. 	<p>Kuulamine. Tagasiside. Küsimuste esitamine ja vastamine. Tänamine. Suhtlusolukorrad (nt loa küsimine). Kompliment. Vabandamine. Grupitöö. Sotsiaalsed omavahelised suhted. Kahekõne - suhete ja tunnete kaardid. Analüüsib õpitud oskusega toimetulekut. AART metoodika.</p>
Kiusamine	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab erinevaid kiusamise vorme. ● Mõistab kiusamisringi olemust. ● Oskab kiusamist ennetada. ● Tunneb ära varjatud kiusamise. ● Oskab kiusamist märgates erinevaid osapooli kaasata. ● Mõistab, millised võivad olla kiusamise tagajärjed. ● Teab, et kiusamisel on lühi- ja pikaajalised halvad tagajärjed nii kiusajale kui ohvrile. 	<p>Kiusamine. Kiusamisring. Varjatud kiusamine. Küberkiusamine. Sõnadega kiusamine. Füüsiline kiusamine. Erinevate kiusamisolukordade analüüs. Kiusamine 1, Studium.</p>
Eesmärkide seadmine ja eneseanalüüs	

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Koostab päevaplaani või tegevuskava. ● Planeerib oma õppimist täiskasvanu juhendamisel. ● Sõnastab eesmärged õpitulemustest lähtuvalt. ● Teab, et eesmärk peab olema konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt piiritletud. ● Teab, kuidas saavutada lühiajalisi eesmärgi. ● Oskab analüüsida, mida vajab, et enda seatud eesmärgi saavutada. ● Oskab analüüsida, kas eesmärk sai saavutatud. ● Oskab analüüsida eesmärgi mitte saavutamise põhjuseid. ● Teab, millised on tema tugevad ja nõrgad küljed. ● Oskab analüüsida oma tugevusi ja nõrkusi. ● Suhtub tõsiselt oma õppimisse ja kohustustesse. ● Oskab õppimisega seonduvat analüüsida iseseisvalt. ● Analüüsib oma teadmisi ja oskusi, motiveeritust ja enesekindlust ning selle põhjal edasise õppimise vajadusi. ● Analüüsib oma käitumist erinevates olukordades. 	<p>Lühiaajalised eesmärgid. SMART-mudel. Eesmärkide saavutamise. Eesmärgini jõudmine. Eneseanalüüs. Oma tugevuste ja nõrkuste hindamine. Erinevad eneseanalüüsi toetavad töölehed, tegevused.</p>
Õppimine ja õpioskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Teab, kuidas omandatakse õpitut. ● Teab õpitud õpistrateegiaid. ● Kirjeldab õpikeskkonna mõju õpitulemuste saavutamisel. ● Oskab õpitud teadmisi ja oskuseid seostada erinevate õpikeskkondade ja viisidega. ● Mõistab puhkepauside olulisust õppeprotsessis. 	<p>Õppimine. Enesekontroll. Ajurünnak. Vigade parandus. Loe, meenuta, kontrolli. Tekstis info markeerimine. Visuaalne lihtsustamine. Tõestamine. Oma sõnadega selgitamine. Õpikeskkond. Õpitulemused. Töömälu. Pikaajaline mälu. Puhkepaus. Õpitulemused.</p> <p>Alusõpioskused (baasoskused) – lugemis-, kirjutamis-, kõnelemis-,</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib õpitulemuste saavutamist lähtudes kuu jooksul õpitust ning sooritatud ülesannetest. • Teab, mis aitab õppimisele keskenduda. • Suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas. • Oskab õppimist planeerida ja järgib plaani. • Seostab omandatud teadmisi varem õpituga. 	<p>kuulamis- arvutamise-, mõõtmis-, vaatlusoskus. Õpiku, sõnastiku, arvuti kasutamise oskus, probleemide lahendamise oskus, info hankimise oskus jne. Tunnetuslikud õpioskused – tunnetuse tahtelise juhtimise oskused (tähelepanu, mälu, mõtlemise ja fantaasia aktiveerimise oskused, keskendumisoskused jne.).</p> <p>Organisatsioonilised õpioskused – õppimise ja puhkamise režiim, erinevate õpitegevuste sobiv järjestamine ja jaotamine, õppimise planeerimine, õppimishügieen, infokartoteekide ja konspektide koostamine jne. Sotsiaalsed õpioskused – oskus teisi kuulata, oskus lülituda mõttevahetusse, oskus kaaslasti ergutada, soleerijaid pidurdada jne.</p>
<p>Ettevõtlikkus - meie perekond</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arutleb perekonna mõiste üle. • Mõistab, kuidas inimesed perekonnas koos elavad ja töötavad. • Selgitab vajaduse ja soovi erinevust. • Saab aru, et pereliikmed sõltuvad oma soovide ja vajaduste rahuldamisest paljudest ettevõtetest. 	<p>“7 sammu” programm. Perekonna sissetulekud ja väljaminekud. Vajadused, soovid. Annetamine. Taaskasutus. Ametid. Ettevõtted.</p>
<p>Digipädevused</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust. • Osaleb digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel. 	<p>Stuudiumisse sisselogimine ja tundide/kodutööde vaatamine ning õpetajale kirja kirjutamine. Digiturvalisus. Kooli kontoga Googlele sisselogimine, erinevate Google võimaluste tutvustamine. (Google tasks) Dokumendi loomine Google Docis/Drive’is jagamine.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • On teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. 	Loodud dokumendi täiendamine, sätete muutmine (font, kirjasuurus jm).
--	---

3. õpigrupp

Emotsioonid ja tunded	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Teeb vahet vihal ja agressioonil. • Oskab aru saada, millised on tema välised ja sisemised vallandajad. • Oskab aru saada, millised on tema keha märguanded. • Leiab endale vihavähendajaid/eneseabivõtteid. • Teab, mis on meeldetuletused. • Teab, mis on häälestavad asjaolud. • Nimetab erinevates olukordades häälestavaid asjaolusid. • Nimetab lühi- ja pikaajalisi tagajärgi erinevates olukordades. • Analüüsib erinevaid konfliktolukordi. 	Viha, agressioon. Väline ja sisemine vallandaja. Märguanded. Vihavähendajad. Meeldetuletused. Häälestavad asjaolud. Lühi- ja pikaajalised tagajärjed. Olukordade analüüs. AART meetodika.
Sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Oskab leppida kaotusega. • Seisab enda õiguste eest. • Tuleb toime süüdistustega. • Tuleb toime hirmuga. • Vältib kaklust. • Tuleb toime kellegi teise vihaga. 	Kaotusega leppimine. Enda õiguste eest seismine. Süüdistusega toimetulek. Hirmuga toimetulek. Kellegi teise vihaga toimetulek. Kakluse vältimine. Analüüsib õpitud oskusega toimetulekut. AART meetodika.

Õppimine ja õpioskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnastab eesmärged õpitulemustest lähtuvalt. • Teab, et eesmärk peab olema konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt piiritletud. • Seab endale lühi- ja pikaajalisi eesmärged. • Planeerib oma nädalat. • Oskab analüüsida, mida vajab, et enda seatud eesmärged saavutada. • Oskab analüüsida, kas eesmärk sai saavutatud. • Oskab analüüsida eesmärgi mitte saavutamise põhjuseid. Teab, millised on tema tugevad ja nõrgad küljed. • Analüüsib oma tugevusi ja nõrkusi. • Suhtub tõsiselt oma õppimisse ja kohustustesse. • Rakendab õpituid õpistrateegiaid teadlikult. • Oskab õppimist planeerida ja järgida plaani. • Seostab omandatud teadmisi varem õpituga. 	<p>Tugevused ja nõrkused. Eneseanalüüs. Enesekontroll. Rühmatöö. Lühi- ja pikaajalised eesmärgid.</p> <p>Ajurünnak. Vigade parandus. Loe, meenuta, kontrolli. Tekstis info markeerimine.</p> <p>Visuaalne lihtsustamine. Tõestamine. Oma sõnadega selgitamine.</p> <p>Mälustrateegiad (nt kordamine, tegevuste kasutamine jne). Kognitiivsed strateegiad (nt erinevate allikate kasutamine, rühmitamine, konspekterimine jne). Kompensatsioonistrateegiad (sõna asemel kehakeel jne). Metakognitiivsed strateegiad (keskendumine, korraldamine, hindamine jne). Afektiivsed strateegiad (nt erutuse vähendamine, enesejulgestamine, emotsioonide juhtimine, positiivne hoiak jne). Sotsiaalsed strateegiad (üleküsimine, grupis töötamine jne).</p>
Ettevõtlikkus - meie kodukoht	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teab lähiümbruse ettevõtteid. • Selgitab, kuidas inimesed koos töötavad. • Kirjeldab mõnda ametit. • Teab tootmise mõistet ning võrdleb individuaalset ja konveierliinil tootmist. • Mõistab, et valitsus kogub makse hüvede kindlustamiseks 	<p>“7 sammu” programm. Kodukoht. Omavalitsus. Tootmine. Kvaliteet. Maksud. teenused. Otsused.</p>

kõikidele inimestele.	
Digipädevused	
Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhtleb ja teeb koostööd erinevates digikeskkondades. • On teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. • Järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus. 	Stuudiumi funktsioonide meenutamine. Digiturvalisus. Google funktsioonide meenutamine. Kaustade loomine/jagamine Slaidiestluse koostamine. Info-otsimine. (lihtsamad kiirklahvid) Slaidiesitluse täiendamine (piltide lisamine jne).

Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

Õpilane:

- oskab juhtida oma emotsioone ja teab, kust vajaduse korral abi otsida;
- teab, kuidas toimida sotsiaalvõrgustikes ilma ennast kahjustamata;
- oskab hoida oma vaimset tervist ja hoiduda sõltuvust tekitavatest ainetest;
- teab, kuidas lahendada edukalt konfliktisituatsioone;
- mõistab, mis on metakognitiivsed oskused ja oskab neid oma õppetöö tegemisel rakendada;
- omab ülevaadet ja on saanud praktiseerida erinevaid õpistrateegiaid;
- oskab õppemeetodeid rakendada;
- kirjeldab meetodeid, mis võimaldavad efektiivselt õppida;
- väärtustab ettevõtlikkust ja oskab koostada lihtsat kogukonnaprojekti ja korraldada üritust;
- on tutvunud elukutsetega, mis mõjutavad kogu ühiskonda.

4. õpigrupp

Emotsioonid	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab eristada enda emotsioone; • teab, et emotsioonid on elu lahutamatu osa, kuid nad ei juhi meid, vaid meie peame õppima neid juhtima; • oskab nii enda kui ka teiste emotsioone soovitud suunas juhtida või mõjutada. • oskab analüüsida enesekindluse positiivseid ja negatiivseid aspekte; • kirjeldab, kuidas on võimalik enesekindlust kasvatada; • teab, mis on vaimne tervis; • teab, kuidas vaimset tervist hoida; • teab, et enda emotsioone ja käitumismustreid on võimalik muuta; • teab, et saame kasvatada endas positiivsete omaduste hulka. 	<p>Emotsioonid. Rõõm. Kurbus. Üllatus. Viha. Vastikus. Positiivsed ja negatiivsed emotsioonid. Minu emotsioonid ja kehakeel. Enda tunnete teadvustamine. Teiste tunnete mõistmine. Enesekindlus. Vaimne tervis. Enesemotivatsioon.</p> <p>https://peaasi.ee/toolehed/</p>
Sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab grupidünaamika olulisust; • oskab kirjeldada meeskonnatööd, seal esinevaid rõõme ja raskusi; • oskab end erinevates olukordades korrektselt tutvustada; • mõistab, et iga inimene kannab väärtusi; • teab, et väärtused tulenevad teda ümbritsevast keskkonnast • teab, mis on headus ja tahab olla hea; • oskab teha teistele head; 	<p>Õpigrupi kollektiiviga tutvumine: rollimängud/meeskonnatöö. Tutvustamise ja esmamulje olulisus. Mina kui väärtuse kandja (sõber, kooli õpilane jms). Headus ja selle mõju. Tänuikkus. Kompliment. Abistamine ja selle mõju. Konfliktid, nende ennetamine. Kiusamine.</p> <p>Kiusamine 2 (Studium kirjastus).</p>

<ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et teiste vastu headuse osutamine rikastab teda ennast; • mõistab, mis on tänulikkus ja analüüsib tänulikkuse mõju; • teab, kuidas igapäevaelus on võimalik tänulik olla; • teab, mis on kompliment; • oskab erinevates situatsioonides teha komplimenti ja seda vastu võtta; • mõistab üksteise abistamise olulisust; • teab, mis on konflikt; • oskab konflikti ennetada; • teab, kuidas käituda konflikti olukorras • teab, mis on verbaalne, füüsiline ja küberkiusamine; • teab, mis on kiusamisring. 	
<p>Eneseanalüüs</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab analüüsida õpitulemustega seotud emotsioone; • mõistab, et teda ei defineeri tema hetkel saavutatud tulemused; • oskab tähtsustada aja planeerimist; • analüüsib enda ajakasutust ja võimalusi selle parendamiseks • teab, et iseseisvusega on seotud nii vabadus kui ka vastutus; • mõistab, mis on uskumused ja väärtused; • oskab oma väärtusi kaardistada ja analüüsida. 	<p>Õpitulemused - nende analüüs ja nendega seotud emotsioonid. Ülesanded on seotud tasemetööde analüüsiga. Aja planeerimine. Iseseisvus. Väärtused.</p>
<p>Õppimine ja õpistrateegiad</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>

<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on õpistrateegia ja milleks on seda vaja; • oskab analüüsida erinevaid õpistrateegiaid • mõistab, et erinevate inimeste puhul on efektiivsed erinevad õpistrateegiad; • teab, kuidas edukaks õppimiseks erinevaid õpistrateegiaid rakendada. 	<p>Õpistrateegiad. Aktiivne lugemine, PQ4R mudel - õpetaja valmistab eri valdkondadega seonduvad aktiivse lugemise ülesanded. Isekoostatud test.</p>
<p>Karjääriõpetus</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et tänapäeval on võimalik valida mistahes endale meeldiv elukutse; • teab, millised omadused ja oskused on erinevates töökohtades olulised. 	<p>Tulevik on sinu enda kätes. Kuidas meie kujundame oma tulevikku? Kus sa tahad ennast tulevikus näha?</p>
<p>Ettevõtlikkus</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ehitustegevuse tähtsust linnas; • kirjeldab ehitustegevuses vajalikke ameteid; • arutleb linnaplaneerimise tähtsuse üle; • mõistab ajalehe tähtsust; • selgitab panganduses vajalikke ameteid; • teab, et panga üks ülesannetest on hoida raha. 	<p>“7 sammu” programm. Vald ja linn. Ehitus, projekt, mõõtkava. oskus. Amet. Piirkond. Intervjuu. Omanik. Pank.</p> <p>Uurib linna tüüpilisi ettevõtteid ja neis tehtavaid töid.</p>

Digipädevused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suudab kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes. • Leiab ja säilitab digivahendite abil infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust. • Osaleb digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel. • On teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus. 	<p>Eelnevalt õpitu meenutamine. Digiturvalisus. Google Classroomiga tutvumine. Ühe klassiruumiga liitumine. Google Classroomis ülesannete lahendamine/kommentaari jätmine. Google Meet jm videokoosolekute võimalused. Google Sites'i ja kalendri kasutamine. Ühisloome/jagamissätteid.</p>

5. õpigrupp

Emotsioonid	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab tunda enda ja teiste emotsioone ja kuidas nendega toime tulla; • teab, kuidas konfliktsetes olukordades enda emotsioone kontrollida; • kirjeldab mõningaid tunnetega toimetuleku võimalusi (vihaga toimetulek); • oskab kasutada stressiga toimetuleku strateegiaid; 	<p>Emotsioonid. Kuidas enda negatiivse emotsiooniga hakkama saada? Kuidas tulla toime koolis ja kodus negatiivse emotsiooniga? Kuidas negatiivse olukorraga paremini leppida? Emotsioonid ja vaimne tervis. Stressiga toimetulek. Harjutused, kuidas stressi maandada. Digiväsimus.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on digiväsimus 	
Sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et kiusamisel on pikaajalised halvad tagajärjed nii kiusajale kui ohvrile; • oskab analüüsida enda käitumise mõju teistele; • analüüsib, kuidas tema saaks klassikaaslastele toeks olla; • mõistab tänamise oskuse olulisust; • oskab kaaslast kuulata ja vajadusel kuuldut peegeldada • teab, millised ohud teda internetis ümbritsevad ja kuhu pöörduda, kui teda on sotsiaalvõrgustikus petetud. 	<p>Kiusamise tagajärjed. Tänamine. Kuidas tänu mõjub teisele inimesele. Suhtlemise ABC. Ohud internetis. Mida teha kui keegi sind internetis tüütama või kiusama hakkab. Kuidas aru saada, milline info internetis vastab tõe ja milline mitte, Miks on internetis kergem halvasti öelda kui päriselus. Kiusamine 2 (Studium kirjastus).</p>
Õppimine ja õpistrateegia	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab õpitud õpistrateegiaid teadlikult rakendada; • kirjeldab õpikeskkonna mõju õpitulemuste saavutamisel; • oskab enda aega planeerida; • teab, kuidas õppida ja on tutvunud peamiste mälutehnikatega. • teab, miks on hea uni oluline ning kuidas leida aega puhkamiseks; • oskab analüüsida, kuidas ta oma kohustusi täidab; • oskab oma õpitulemusi ja õppetööd iseseisvalt analüüsida; • oskab analüüsida oma tugevusi ja nõrkusi. 	<p>Kuidas mu aju õpib: mälunipid, töödeks valmistumine Õpilane koostab endale isikliku “spikri” kuidas õppida paremini ja milliseid õpistrateegiaid kasutada. Õpistrateegiad. Aja planeerimine.</p>
Ettevõtlikkus - Meie maakond ja riik	

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● teab tooteid ja teenuseid, mida pakutakse piirkonnas ja riigis; ● mõistab, kuidas ettevõtlus mõjutab piirkonna ja riigi toimimist; ● toob näiteid piirkonna ressursidest (inimesed, seadmed, materjalid); ● selgitab tulu ja kulu ning ettevõtte kasumi mõisteid; ● kirjeldab, kuidas raha liigub ettevõtete, perede ja riigi vahel. 	<p>“7 sammu” programm. Majandus. Ressursid, loodusvarad, maavarad, energia. Keskkond. Toode, tootmine. Rahvastik. Kasum. Vastastikune sõltuvus, ühishüved.</p> <p>Keskendub kaupade ja teenuste tootmisele ning jaotamisele maakonnas ja riigis.</p>

6. õpigrupp

Emotsioonid ja sotsiaalsed oskused	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> ● mõistab, et ta ei suuda kõike enda ümber toimuvat kontrollida; ● teab, kuidas ennast pingesituatsioonis rahustada; ● analüüsib oma tundeid; ● oskab jälgida ja kontrollida oma kehakeelt.. 	<p>Tugevate tunnete juhtimine ja nende toimetulek. Kiusamine ja tunded. Kehakeel. Kiusamine 3 (Studiumi kirjastus).</p>
Ettevõtlikkus	
Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● teab kolme põhilist ettevõtte vormi; ● selgitab ettevõtja rolli ja vastutust; ● selgitab tootlikkust ja seda mõjutavaid tegureid; ● mõistab reklaami tähtsust; 	<p>“7 sammu” programm. Äriplaan. Juhtimine. Aktsiaselts, osaühing, FIE. Amet, karjäär. Kaup. Teenus. Kapital. Kasum. Reklaam. Tootlikkus. Omahind, müügihind.</p> <p>Kaubandus. Eksport, import. Barter. Valuuta. Kaubanduspartnerid.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • arendab enda ettevõtlikkust mini-minifirmas tegutsemise kaudu; • selgitab mõisteid ressursid ja kaubandus, import ja eksport, valuuta ja valuutavahetus; • mõistab kodumaise ja maailmakaubanduse vahelisi seoseid; • toob näiteid, kuidas maailmamajandus teda mõjutab; • mõistab avaliku esinemise olulisust igapäevastes situatsioonides; • oskab liftikõne koostada. 	<p>Maailmamajandus.</p> <p>Tutvustab õpilastele ettevõtte tegevuse põhitõdesid mini-minifirmas tegutsemise kaudu ning erinevate riikide majandusi ja kaubanduse tähtsust. Avalik esinemine. Liftikõne.</p>
<p>Õppimine ja õpistrateegiad</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab omandatud mälustrateegiaid õppetöös kasutada; • oskab kasutada mälutehnikat, millega tutvus; • oskab analüüsida enda õppimisharjumusi • teab, mis on sügav õppimine; • oskab sügavat õppimist oma igapäevaelus rakendada. 	<p>Mälustrateegiad. Erinevad mälutehnikad. Sügav õppimine.</p>

Õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

7. õpigrupp - Majanduse alused

<p>Ettevõtlikkus ja ettevõtlus</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>

<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab loodusressursse, nende kasutamise- ja taastamis- ning taastumisvõimalusi, kasutab ise loodusvarasid säästlikult. • Tunneb ja oskuste piires rakendab säästliku tarbimise põhimõtteid. • Kirjeldab juhendi alusel ettevõtte toimimist ja panust väärtusloomesse. • Kirjeldab erinevaid ametikohti, tööülesandeid ja vajalikke teadmisi antud ametikohal hakkama saamiseks. • Kavandab grupitööna kooliülese ürituse, planeerib lihtsa turundusstrateegia, hindab vajalikke ressursse ja planeerib tegevusi. • Analüüsib enda tegutsemist rühmas ja hindab enda ja rühmakaaslaste koostööd. • Koostab grupitööna lihtsa ärimudeli. 	<p>Ökoloogiline jalajälg. Ettevõtlikkus ja väärtust loov mõtlemine. Ettevõtlus, ettevõtte toimimine, ettevõtluskeskkond, ressursside nappus ja jätkusuutlik kasutus, eraomand, konkurents, ettevõtluse võimalused ja riskid, äriidee ja ärimudel, kasumi motiveeriv roll.</p> <p>Turundus, tarbija vajadused ja tootmise eesmärgid, omahind ja turuhinna kujunemine. Ettevõtja ootused ettevõtte töötajale ja meeskonnatöö tähtsus (ülesanded, vastutus, koostöö, tööjaotus, aja planeerimine). Ettevõtluse väärtust loov roll ühiskonna toimimisel.</p> <p>Kohalik ettevõtlus. Ärieetika.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtlikkuse konverentsi korraldamine, tundide läbiviimine konverentsi raames • aasta projekti planeerimine (ettekanne, esitlus/ kooli esindamine ja kokkuvõte/ Creatloni mäng) • töövarjupäev, Tööle Kaasa - töölehe analüüs • Rahatarkuse konverentsi esitluse kuulamine, kokkuvõte ja esitlus • JA Eesti projektijuhtimise e-õppemoodul • loodusteaduslik uuring (lõiming loodusõpetusega)
<p>Finantskirjaoskus</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<p>Õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oskab arvutada brutopalka alusel netopalka. • Mõistab ja selgitab, kuidas erineva hariduse ja oskustega inimeste võimalused tööturul on erinevad. 	<p>Tulud ja kulud. Töötasu tuluallikana. Bruto- ja netopalk, palgafond ja maksud. Soovid, vajadused, kulude ja tulude planeerimine, eelarve. Isiklike ressursside piiratus, tulu suurendamise võimalused ja valik. Teadlik ja keskkonda säästev tarbimine, eesmärgipärane</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et palk lepitakse kokku töötaja ja tööandja vahel. • Julgeb küsida abi ja on motiveeritud otsima infot enne oluliste finantsotsuste tegemist (nt tööle minemisega seonduv, raha laenamine, investeerimine). • Oskab koostada isiklikku kuueelarvet, arvestades igapäevaseid kulusid. • Oskab koostada koduse majapidamise ja pere eelarvet. • Oskab koostada ürituste ja reiside eelarvet. • Oskab eelarve koostamiseks kasutada tabelarvutusprogramme või rakendusi. • Oskab seada konkreetseid säästmiseesmärke ja kavandada säästmist. • Teab, mis on investeerimine. • Teab pikaajalise järjepideva investeerimise ja säästmise kasulikkust (nt pensioniks säästmine). • Teab, mis on kindlustus ja et on olemas vara kindlustamise võimalused. • Teab raha laenamisega seotud peamisi võimalusi (nt madala intressiga kodulaen) ja riske (nt kõrged intressid, makseraskused). 	<p>finantsteenuste kasutamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Rahatarkuse viktoriin • isikliku eelarve koostamine ja analüüs ühe kuu lõikes • intressi ja laenu võrdluse ülesanne (lõimimine matemaatikaga)
<p>Võimalused töömaailmas</p>	
<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Analüüsib iseenda tugevaid ja nõrku külgi vastavalt soovitud ametile ja tööturu võimalustele ning lähtudes ettevõtluskeskkonnast. • Koostab juhendamisel karjääri plaani lähtudes iseenda 	<p>Võimalused töömaailmas; elukutsed ja ametid kodukoha ettevõtetes, enda vajadused, soovid ja võimalused elukutsevalikul ja tööturul. Nõuded haridusele ja pädevusele töökohal, oskuste ja kogemuste tähtsus. Elukutsed ja ametid täna ja tulevikus, elukestev õpe ja areng</p>

<p>soovidest, eeldustest ja oskustest.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koostab ja vormistab elulookirjelduse ning motivatsioonikirja. 	<p>(mida tahaksin elus ära teha, proovida, kogeda, õppida, millised takistused võivad ette tulla ja kuidas neid ületada). Erinevad lepingulised koostöövormid nõuded alaealiste töötamisele. Erinevad karjäärinõustamise teenused. Tööturg Eestis ja Euroopa Liidus.</p> <ul style="list-style-type: none"> • CV ja motivatsioonikirja koostamine • karjääriplaani koostamine • eesmärgistamine 9. klassi lõpuks - kiri tuleviku minalt
---	--

8. õpigrupp - Minifirma

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • On loov, püstitab eesmärgid, loob ideid ja vastutab oma ideede elluviimise eest. • Saab aru ettevõtluse tähtsusest igapäevaelus ja ühiskonnas, on positiivse hoiakuga ettevõtluse suhtes. • Mõistab inimeste rolle ühiskonnas, tunneb erinevaid ameteid ja selleks vajalikke oskusi, väärtustab hariduse, oskuste ja kogemuste tähtsust konkureerimiseks tööturul. • Oskab aega ja tegevusi planeerida, rakendada uurimisoskusi, töötada meeskonnas, organiseerida, otsustada, sihikindlalt eesmärgid saavutada, kaaslast motiveerida, probleeme lahendada, juhtida ja vastutada. • Oskab pidada läbirääkimisi, oma ideed esitleda, suhelda meeskonnas ja müügitegevuses klientide ja koostööpartneritega. • Teeb eesmärgipäraseid ja teadlikke valikuid raha kasutamisel, tegutseb säästliku ja keskkonnateadliku tarbijana. • Analüüsib enda ja meeskonna toimimist, teeb vajadusel 	<p>Minifirma loomine- idee, meeskond, registreerimine JA Eestis; minifirma äriplaani või ärimudeli koostamine; minifirma tegutsemise- tootmine, turundus, toodete müük või teenuse osutamine; minifirma lõpetamine</p>

ettepanekuid ja võtab vastutuse enda tegevuse eest.	
---	--